

Rolnummer 4229
Arrest nr. 54/2008 van 13 maart 2008

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van hoofdstuk III (« invoering van een eenmalige bijdrage ten laste van de gasector ») van titel IX van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I), ingesteld door de nv « Distrigas ».

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en M. Melchior, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels en T. Merckx-Van Goey, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 20 juni 2007 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 21 juni 2007, heeft de nv « Distrigas », met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Nijverheidsstraat 10, beroep tot vernietiging ingesteld van hoofdstuk III (« Invoering van een eenmalige bijdrage ten laste van de gasector ») van titel IX van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I) (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 28 december 2006, derde editie).

De Ministerraad heeft een memorie ingediend, de verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de Ministerraad heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 16 januari 2008 :

- zijn verschenen :

. Mr. P. Peeters en Mr. T. Verstraeten, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partij;

. Mr. J.-F. De Bock, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en P. Martens verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.1.1. De verzoekende partij (de nv « Distrigas ») zet uiteen dat door de bestreden bepalingen een eenmalige bijdrage van 100 miljoen euro werd ingevoerd ten laste van de « deelnemende gasondernemingen » die in het jaar 2005 op de Belgische markt aan aardgasverkoop in TWh binnen het segment voortverkoop en distributie een marktaandeel hadden van minstens 30 pct.

Zij wijst erop dat uit de parlementaire voorbereiding van die bepalingen blijkt dat de eenmalige bijdrage werd ingevoerd om de uitgaven te dekken die werden veroorzaakt door de aardgastoelage die in 2006 door de federale Regering werd toegekend aan de huishoudelijke aardgasverbruikers, ter compensatie van de hoge gasprijzen in de eerste maanden van 2006.

A.1.2. De verzoekende partij deelt mee dat zij en de nv « Electrabel », onder druk van de in de bestreden bepalingen voorgeschreven strafsancities en geldboeten, zijn overgegaan tot betaling van respectievelijk 30 miljoen en 70 miljoen euro, zij het onder uitdrukkelijk voorbehoud van recht en zonder enige nadelige erkenning. De nv « Distrigas » en de nv « Electrabel » hebben aldus de korting gefinancierd die door alle betrokken aardgasleveranciers aan de aardgasverbruikers werd toegekend. De federale overheid zou aan de betrokken aardgasleveranciers ongeveer 87 miljoen euro hebben uitbetaald als terugbetaling van de kortingen die zij aan hun klanten toestonden. Daarnaast zou zij ongeveer 4 miljoen euro aan de aardgasleveranciers hebben betaald als compensatie voor de extra administratieve kosten. Het saldo van ongeveer 9 miljoen euro werd dus blijkbaar niet aangewend voor de financiering van de gaskorting.

A.1.3. In zijn memorie van wederantwoord maakt de Ministerraad voorbehoud bij het belang van de verzoekende partij. De groep Suez heeft zich immers op 4 oktober 2007 geëngageerd, zowel ten aanzien van de Belgische Regering als ten aanzien van de buitenwereld, om een bijdrage te leveren in de gaskorting. Aangezien die groep een van de belangrijkste aandeelhouders is van de verzoekende partij, kan het belang van die partij worden betwist. De Ministerraad vraagt zich af of de verzoekende partij afstand neemt van het engagement van de groep Suez, en zo ja, hoe dat standpunt verenigbaar is met dat van haar aandeelhouder.

Ten aanzien van het eerste middel

A.2. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van artikel 170, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11, van de Grondwet, en uit de schending van het rechtszekerheidsbeginsel, in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de bestreden bepalingen een belasting invoeren, zonder dat de wetgever op duidelijke en ondubbelzinnige wijze de individuele bijdrageplicht van elke « deelnemende gasonderneming » heeft bepaald.

A.3. De verzoekende partij is van oordeel dat de betwiste bijdrage moet worden beschouwd als een belasting, aangezien het gaat om een heffing die eenzijdig werd opgelegd door de overheid, teneinde haar middelen te verschaffen om in haar uitgaven van alle aard te voorzien. Zij wijst erop dat ook de afdeling wetgeving van de Raad van State die mening was toegedaan. De Raad van State stelde daarbij uitdrukkelijk dat de heffing geen tegenprestatie inhoudt voor een dienst die wordt geleverd ten voordele van een afzonderlijk beschouwde heffingsplichtige.

A.4.1. Vermits de bijdrage een belasting is, dient, volgens de verzoekende partij, te worden voldaan aan het in artikel 170, § 1, van de Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel. Dat beginsel vereist dat de wetgever zelf alle wezenlijke bestanddelen vaststelt aan de hand waarvan de belastingschuld van de belastingplichtige kan worden bepaald. Meer in het bijzonder moet de wetgever de categorieën van belastingplichtigen, het belastingtarief en de eventuele belastingvrijstellingen en –verminderingen regelen. De wetgever moet daarbij bovendien erover waken dat dit gebeurt in nauwkeurige, ondubbelzinnige en duidelijke bewoordingen.

A.4.2. De verzoekende partij is van oordeel dat de wetgever het aandeel in de eenmalige bijdrage dat elke « deelnemende gasonderneming » dient te betalen, niet heeft geregeld.

Uit de parlementaire voorbereiding kan worden afgeleid dat het aanvankelijk de bedoeling was om slechts één gasonderneming te verplichten tot het betalen van de bijdrage. Uit de bewoordingen van het amendement dat tot de bestreden bepalingen heeft geleid, blijkt immers dat ervan werd uitgegaan dat er slechts één gasonderneming bestaat die in het jaar 2005 op de Belgische markt aan aardgasverkoop in TWh binnen het segment voortverkoop en distributie een marktaandeel had van minstens 30 pct. Ook de afdeling wetgeving van de Raad van State had dit aldus begrepen, wat blijkt uit de tekst van het door die afdeling verleende advies.

Tijdens de parlementaire bespreking van het amendement kwam de bevoegde minister echter op dat uitgangspunt terug. Hij oordeelde dat in de tekst van de bedoelde artikelen de meervoudsvorm « gasondernemingen » diende te worden gebruikt en dat de tekst in die zin diende te worden aangepast. Hij preciseerde daarbij dat er in België geen sprake is van één enkele markt, aangezien de liberalisering in Vlaanderen reeds is doorgevoerd, terwijl ze nog aan de gang is in Brussel en Wallonië. Hij verklaarde dat in Wallonië de nv « Distrigas » heffingsplichtig is en in Vlaanderen de nv « Distrigas » en de nv « Electrabel ».

De wetgever heeft niet alleen nagelaten de individuele bijdrageplicht van de « deelnemende gasondernemingen » vast te stellen, hij heeft evenmin aan de Koning de opdracht gegeven om dit te doen. De bevoegde minister stelde tijdens de parlementaire voorbereiding dat de kwestie van de omslag wordt overgelaten

aan de groep « Suez-Electrabel » en dat die groep haar engagementen op het vlak van het betalen van de bijdrage heeft bevestigd.

De wetgever mag weliswaar beslissen om dergelijke engagementen af te dwingen langs fiscale weg (in de hypothese dat er sprake zou zijn van engagementen van de groep « Suez-Electrabel »), maar hij moet daarbij de grondwettelijke beginselen van de fiscale legaliteit en van de fiscale gelijkheid, in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel, in acht nemen. Die beginselen werden te dezen niet in acht genomen, aangezien het, onder druk van exorbitante sancties, aan de bijdrageplichtige ondernemingen werd overgelaten een regeling uit te werken met betrekking tot het aandeel van de desbetreffende ondernemingen in het totale bedrag van de bijdrage.

A.5.1. De Ministerraad betwist de stelling van de verzoekende partij en van de afdeling wetgeving van de Raad van State dat de bestreden bepalingen een belasting zouden invoeren. Hij verwijst daarbij onder meer naar het arrest nr. 117/2002, waarin het Hof heeft geoordeeld dat een tegemoetkoming, zelfs wanneer het gaat om een « heffing die gezagshalve wordt opgelegd », niet noodzakelijk een belasting is, in de zin van artikel 170 van de Grondwet.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt in ieder geval dat de wetgever nooit de bedoeling heeft gehad de eenmalige bijdrage te concipiëren als een belasting. Die bijdrage past in feite in het kader van een compensatiemechanisme, waarbij de overheid, enerzijds, aan gezinnen een korting geeft op de gasfactuur, en, anderzijds, aan de desbetreffende sector vraagt die korting mee te financieren. Hoofddoel hierbij is niet zozeer het stijven van de Staatskas, wel het drukken van de energiekosten van de gezinnen. Om die reden gaat het niet om een belasting.

De maatregel heeft bovendien geen eenzijdig karakter – een noodzakelijk element om van een belasting te kunnen spreken -, aangezien de sector vooraf werd geconsulteerd en daarbij bepaalde engagementen heeft aangegaan. De eenmalige bijdrage vormt slechts een concretisering van die engagementen. De Ministerraad betwist daarbij ten stelligste dat het de bedoeling van de wetgever zou zijn geweest slechts één onderneming te onderwerpen aan de bijdrage.

A.5.2. De verzoekende partij antwoordt dat het feit dat de opbrengst van een heffing wordt aangewend voor de verwezenlijking van een bepaald doel of beleid dat in de wet wordt omschreven, de heffing geenszins het karakter van een belasting ontnemt. Het wekt overigens verwondering dat de Ministerraad aanvoert dat de bestreden bijdrage een specifieke uitgave moet dekken, aangezien de minister van Economie het tegenovergestelde beweerde tijdens de parlementaire voorbereiding. Volgens die minister was het juist niet de bedoeling de opbrengst van de bijdrage een specifieke bestemming te geven.

De verzoekende partij kan evenmin instemmen met de bewering dat de bijdrage niet eenzijdig zou zijn opgelegd omdat vooraf gesprekken zouden hebben plaatsgevonden met de sector. In zoverre er sprake zou kunnen zijn van engagementen van de sector, doen die geen afbreuk aan het dwingend karakter van de bijdrage. Dat dwingend karakter blijkt overigens uit de strafbaarstelling van overtredingen op de bijdrageplicht en uit het verbod voor de belastingplichtigen om hun bijdrage rechtstreeks of onrechtstreeks door te rekenen aan andere ondernemingen of aan de eindafnemer.

Bovendien gaat de vergelijking tussen de bestreden eenmalige bijdrage en het compensatiemechanisme *sui generis* ten voordele van de geschreven pers waarvan sprake in het arrest nr. 117/2002 van het Hof, niet op. In dat arrest werd de betwiste forfaitaire tegemoetkoming op grond van heel specifieke omstandigheden gekwalificeerd als een compensatiemechanisme. Die specifieke omstandigheden zijn in de onderhavige zaak niet aanwezig, aangezien er te dezen geen sprake is van een compensatiemechanisme tussen twee sectoren, nu de korting op de aardgasfactuur de aardgassector in zijn geheel ten goede komt en de eenmalige bijdrage te dezen niet is ingevoerd om een verlies aan inkomsten te compenseren in de aardgassector of in enige andere sector.

A.6.1. In ondergeschikte orde, en in zoverre het Hof van oordeel zou zijn dat de eenmalige bijdrage dient te worden gekwalificeerd als een belasting, betwist de Ministerraad de stelling van de verzoekende partij dat de wetgever zou hebben nagelaten de essentiële elementen van de belasting te bepalen.

De wetgever heeft duidelijk de belastingplichtigen aangewezen, namelijk de « deelnemende gasondernemingen » die in het jaar 2005 op de Belgische markt een marktaandeel van minstens 30 pct. hadden. Hij heeft ook de belastinggrondslag bepaald, namelijk het marktaandeel van een « deelnemende gasonderneming » binnen het segment voortverkoop en distributie. Ten slotte werd ook het bedrag van de

bijdrage in de wet geregeld. Dat bedrag wordt namelijk bepaald op grond van het percentage marktaandeel en dit in verhouding tot het maximumbedrag van 100 miljoen euro. Het is overigens vreemd dat de verzoekende partij stelt dat het bedrag van de individuele bijdrage niet duidelijk zou zijn, aangezien zij het juiste bedrag heeft betaald. Bovendien heeft de afdeling wetgeving van de Raad van State geen opmerkingen gemaakt over een eventuele schending van het in artikel 170 van de Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel. Ten slotte blijkt uit de rechtspraak van het Hof dat de individuele bijdrageplicht niet kan worden beschouwd als een essentieel element van een belasting. In de rechtspraak is enkel sprake van het bedrag van de belasting.

A.6.2. De verzoekende partij antwoordt dat uit de bewoordingen van het bestreden artikel 69 blijkt dat de verwijzing naar het marktaandeel van minstens 30 pct. enkel geldt ter omschrijving van de belastingplichtigen, wat op zich losstaat van de vaststelling van de omvang van de individuele bijdrageplicht. Het gegeven dat de nv « Distrigas » en de nv « Electrabel » zijn overgegaan tot betaling van een deel van de eenmalige bijdrage, neemt niet weg dat de wetgever heeft nagelaten in de wet een bepaling in te voegen die de individuele bijdrageplicht regelt. De ontstentenis van zulk een bepaling heeft volgens de verzoekende partij te maken met het feit dat aanvankelijk slechts één bijdrageplichtige onderneming werd beoogd.

Ten aanzien van het tweede middel

A.7. Het tweede middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, doordat de bestreden bepalingen, op grond van engagementen die door de groep « Suez-Electrabel » zijn aangegaan, aan de « deelnemende gasondernemingen » de verplichting opleggen om bij te dragen in de eenmalige bijdrage, waardoor de verzoekende partij, die niet gebonden is door de bedoelde engagementen, wordt gediscrimineerd ten opzichte van andere ondernemingen, die evenmin zijn gebonden door die engagementen en waaraan geen bijdrageplicht wordt opgelegd.

A.8.1. Volgens de verzoekende partij doet de parlementaire voorbereiding ervan blijken dat de betwiste bijdrage niet los kan worden gezien van het akkoord dat de federale Regering had bereikt met de groep « Suez-Electrabel », waarin die groep haar eerder aangegane verbintenis om een bijdrage te betalen in de financiering van de gaskorting zou hebben bevestigd. Zij is van oordeel dat het betwiste verschil in behandeling niet kan worden verantwoord aan de hand van de engagementen die door de groep « Suez-Electrabel » werden aangegaan. Het gelijkheidsbeginsel verzet zich ertegen dat ondernemingen die noch juridisch, noch economisch kunnen worden gelijkgesteld met de groep « Suez-Electrabel », zouden worden onderworpen aan een bijdrage, waarvan het totale bedrag werd vastgesteld in overleg tussen de federale Regering en die groep.

A.8.2. Zij wijst erop dat zij niet kan worden vereenzelvigd met de groep « Suez-Electrabel ». De nv « Distrigas » heeft een afzonderlijke rechtspersoonlijkheid, een onderscheiden aandeelhoudersstructuur en een aparte beursnotering op Euronext Brussel. Bovendien maken vertegenwoordigers van de Belgische Staat deel uit van de raad van bestuur en het strategisch comité, als gevolg van het bijzonder aandeel van de Belgische Staat in het kapitaal van de vennootschap. Zij wijst tevens erop dat de Europese Commissie op 14 november 2006 de geplande fusie tussen de ondernemingen Suez en Gaz de France heeft goedgekeurd, nadat de beide ondernemingen hadden ingestemd met corrigerende maatregelen om de mededingingsbezwaren van de Commissie weg te nemen. Een van die corrigerende maatregelen was dat Suez haar controlebelang in de verzoekende partij zou afstoten. Met akkoord van de Commissie werd ING België door Suez en Gaz de France aangesteld als gemandateerd toezichthouder op de correcte uitvoering van die corrigerende maatregelen. In het kader daarvan werd, met goedkeuring van de Europese Commissie, tevens de gedelegeerd bestuurder van de nv « Distrigas » benoemd tot voorlopig bestuurder met als taak om, onder toezicht van ING België, onafhankelijk en in het beste belang van de vennootschap, de nv « Distrigas » te besturen met het oog op het waarborgen van het behoud van haar economische leefbaarheid, haar verhandelbaarheid, haar concurrentievermogen en haar zelfstandigheid ten opzichte van de andere activiteiten van Suez-Gaz de France.

A.9.1. De verzoekende partij leidt uit de parlementaire voorbereiding ook af dat de wetgever de eenmalige bijdrage verantwoord achtte, onder meer omdat de petroleumsector aan een gelijkaardige bijdrage werd onderworpen en omdat er een verband bestaat tussen de evolutie van de olieprijs en die van de gasprijs.

Uit rechtspraak van het Hof blijkt dat een eenmalige solidariteitsbijdrage ten laste van een bepaalde economische sector slechts als redelijk verantwoord kan worden beschouwd als het bedrag van die bijdrage niet willekeurig is. In het arrest nr. 46/2004 heeft het Hof, met betrekking tot de eenmalige solidariteitsbijdrage ten laste van de petroleumsector, geoordeeld dat het bedrag van de bijdrage was gestoeld op een objectief criterium, namelijk de grootte van de voorraad aardolieproducten die de bijdrageplichtige onderneming diende op te slaan

met toepassing van het koninklijk besluit van 11 oktober 1971 « houdende verplichting inzake opslagmiddelen en opslag van aardolieproducten ». Het bedrag van die bijdrage werd bovendien niet kennelijk onredelijk geacht, omdat was voorzien in een vrijstelling ten voordele van alle petroleummaatschappijen voor het gedeelte van hun voorraad aardolieproducten onder de 50 000 ton, en dit met het oog op het voorkomen van een ontwrichting van de concurrentie.

De bestreden bepalingen bevatten echter geen enkele regel aan de hand waarvan het bedrag van de individuele bijdragen kan worden berekend. Die bepalingen bevatten enkel het totaal van de bijdragen van de « deelnemende gasondernemingen », namelijk 100 miljoen euro. Bovendien is het niet duidelijk in welke relatie dat bedrag staat tot de kortingen op de aardgasfactuur. Volgens de verzoekende partij overtreft het bedrag van 100 miljoen euro in zeer ruime mate de kosten die rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeien uit de gaskorting.

Het bedrag van de betwiste eenmalige bijdrage is bijgevolg willekeurig.

A.9.2. Bovendien gaat de vergelijking tussen de gasector en de petroleumsector niet op. De bedrijven die actief zijn in de petroleumsector zijn immers ook olieproducenten die bij een stijging van de olieprijs extra winsten kunnen boeken. De ondernemingen in de aardgassector zijn daarentegen geen aardgasproducenten. De aankoopprijs van het aardgas bij de producenten evolueert grotendeels naar gelang van de prijs van concurrerende olieproducten, zonder dat een stijging van die laatste een invloed heeft op de winstmarge die de op de Belgische aardgasmarkt opererende ondernemingen behalen op de verkoop aan de eigen klanten. De vergelijking gaat bovendien niet op omdat de petroleumsector geen enkele rechtstreekse bijdrage heeft geleverd aan de betaling van de stookoliekorting voor de residentiële verbruikers. Die sector stond enkel in voor de voorfinanciering van die maatregel, waarbij die financiering later werd terugbetaald door de overheid. De « deelnemende gasondernemingen » hebben zelfs meer dan het volledige bedrag dat de federale Regering voor de gaskorting heeft betaald, moeten betalen als gevolg van de bestreden wetsbepalingen.

A.10. De verzoekende partij leidt ten slotte uit de parlementaire voorbereiding af dat de wetgever, met de beperking van de bijdrageplicht tot de gasondernemingen met een marktaandeel van minstens 30 pct., wou voorkomen dat nieuwe op de geliberaliseerde Belgische aardgasmarkt opererende ondernemingen door de bijdrageplicht zouden worden getroffen.

Die doelstelling kan de in de bestreden bepaling vervatte belastingvrijstelling echter niet verantwoorden, aangezien alle aardgasconsumenten op gelijke wijze de aardgaskorting konden genieten, onafhankelijk van de leverancier. De andere op de Belgische aardgasmarkt opererende ondernemingen (Gaz de France, Wingas, Essent, Nuon en SPE) zijn grote tot zeer grote ondernemingen. Indien zij hun deel zouden hebben betaald, zou dit hun concurrentiepositie kennelijk niet hebben geschaad. Door het feit dat zij niet worden onderworpen aan de bijdrageplicht genieten zij onmiskenbaar staatssteun.

Uit de ontstaansgeschiedenis van de bestreden bepalingen blijkt bovendien dat het voorkomen van concurrentiedistorsies niet aan de basis lag van die bepalingen. De wettelijke criteria ter omschrijving van de bijdrageplicht werden zodanig opgesteld dat het engagement van Suez ten aanzien van de federale Regering, zou vallen op een onderneming die volledig (Electrabel) en op een andere onderneming die gedeeltelijk (de verzoekende partij) door Suez wordt gecontroleerd.

A.11.1. De Ministerraad is van oordeel dat de bestreden bepalingen bestaanbaar zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

A.11.2. De Ministerraad wijst erop dat het verschil in behandeling tussen ondernemingen, naargelang zij al dan niet een marktaandeel van 30 pct. hebben, berust op een pertinent criterium.

De bijdrageplicht richt zich allereerst tot de groothandelaar die voortverkoopt aan leveranciers die actief zijn op de residentiële markt. Naast het segment voortverkoop wordt echter ook het segment distributie vermeld, hetgeen eveneens de levering van gas op de residentiële markt impliceert. De andere marktsegmenten die beschikbaar zijn voor de invoerder van gas in België, zijnde de verkoop en levering aan gasgestookte elektriciteitscentrales en aan de industrie, hebben niets te maken met de residentiële markt en worden, gelet op het feit dat de gaskorting een eenmalige tegemoetkoming is aan eindafnemers op de residentiële markt, dan ook niet opgenomen in de omschrijving van de « deelnemende gasondernemingen ».

De drempel van een marktaandeel van 30 pct. werd ingevoerd om te voorkomen dat nieuwe en vaak kleine spelers die zich recentelijk op de geliberaliseerde Belgische aardgasmarkt hebben begeven, door de bijdrageplicht zouden worden getroffen. De gaskorting vormde aldus niet enkel een compensatie voor de Belgische gezinnen voor de gestegen gasprijzen, maar ook een initiatief om nieuwe energiespelers aan te trekken. Teneinde dat investeringsklimaat, dat door de Belgische Staat wordt geboden aan nieuwkomers op de Belgische aardgasmarkt, niet teniet te doen, werd, enerzijds, gekozen voor een bijdrageplicht voor gasondernemingen met een aanzienlijk marktaandeel, en, anderzijds, voor een bijdrage zonder recurrent karakter.

Het criterium van onderscheid waarop het in de bestreden bepalingen vervatte verschil in behandeling steunt, is bijgevolg adequaat en relevant.

A.11.3. Voor het verschil in behandeling bestaat volgens de Ministerraad ook een redelijke verantwoording. De opbrengst van de bijdrage dient immers om een korting te bekostigen die door de Belgische Staat aan talrijke huisgezinnen werd verleend. De maatregel beoogt ook nieuwe energiespelers aan te trekken en hen niet direct ernstig te belasten. De bijdrage brengt voor de verzoekende partij overigens geen ernstige (financiële) gevolgen met zich mee. De verzoekende partij is immers een van de grote ondernemingen in de gasector.

Met betrekking tot de bewering dat de « deelnemende gasondernemingen » meer hebben betaald dan het bedrag van de gaskorting, is de Ministerraad van oordeel dat de verzoekende partij zichzelf tegenspreekt. Volgens die partij is de bijdrage immers een belasting die werd ingevoerd om de overheid middelen te verschaffen om in haar uitgaven van alle aard te voorzien. Indien de bijdrage een belasting is, moet er geen precieze band bestaan tussen het bedrag van de belasting en de korting op de gasfactuur. Zelfs wanneer de door de verzoekende partij aangehaalde bedragen correct zouden zijn, kan bovendien niet staande worden gehouden dat een overschot van 9 miljoen euro wijst op een willekeurig of kennelijk onredelijk bedrag.

A.11.4. De verzoekende partij antwoordt dat het verwondering wekt dat de Ministerraad beweert dat de bestreden maatregel voor haar geen ernstige financiële gevolgen zou meebrengen, terwijl hij elders in zijn memorie uitdrukkelijk aangeeft dat de bijdrageplichtige ondernemingen worden « getroffen » door de maatregel.

Ten aanzien van het derde middel

A.12. Het derde middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en met de artikelen 1, 2 en 3 van de verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag, doordat de korting op de gasfactuur alle ondernemingen in de aardgassector ten goede komt, maar de financiering ervan enkel ten laste wordt gelegd van de « deelnemende gasondernemingen », wat in zijn geheel een steunmaatregel vormt ten gunste van de vrijgestelde gasondernemingen, in de zin van de voormelde artikelen 87 en 88.

A.13. De verzoekende partij zet uiteen dat aan vier voorwaarden moet zijn voldaan om te kunnen spreken van een steunmaatregel in de zin van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag, namelijk : (1) de steun vormt een voordeel voor of een begunstiging van de ontvanger; (2) de steun wordt toegekend en gefinancierd door de Staat of met staatsmiddelen; (3) de steunmaatregel is selectief; en (4) de steun verstoort de mededinging, door bepaalde ondernemingen of de productie van bepaalde goederen te bevoordelen, en heeft een invloed op de interstatelijke handel.

Zij is van oordeel dat te dezen aan de verschillende voorwaarden is voldaan.

De maatregel betreffende de gaskorting, gecombineerd met de bijdrageplicht voor de « deelnemende gasondernemingen », komt uiteindelijk de andere aardgasleveranciers ten goede. De begunstiging bestaat erin dat die leveranciers aan hun klanten een korting kunnen toekennen waarvoor ze geen enkele financiële last dragen.

De korting op de aardgasfactuur is het gevolg van een beslissing van de Ministerraad en werd gerealiseerd met overheidsmiddelen. Ze werd bovendien gerecupereerd via de bestreden bepalingen, die erin voorzien dat de bijdrage moet worden gestort aan de Schatkist op hetzelfde rekeningnummer als datgene dat werd gebruikt voor de terugbetaling van de kortingen aan de betrokken aardgasleveranciers.

De steunmaatregel is selectief omdat de korting op de aardgasfactuur één welbepaalde economische sector ten goede komt, namelijk de aardgassector, en omdat de eenmalige bijdrage enkel door de « deelnemende gasondernemingen » moet worden betaald.

Vermits aardgas niet in België wordt geproduceerd en dus steeds moet worden ingevoerd, die invoer bovendien in belangrijke mate via de overige lidstaten van de Europese Unie verloopt en de op de Belgische aardgasmarkt opererende ondernemingen in verschillende lidstaten actief zijn, kan niet anders dan tot een potentieel effect op de interstatelijke handel worden besloten. Aangezien de financiële impact van de maatregel (vooral op de « deelnemende gasondernemingen ») aanzienlijk is, heeft hij bovendien potentieel een effect op de mededinging. In dit kader moet worden onderstreept dat het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen niet vereist dat de steun daadwerkelijk de handel tussen lidstaten beïnvloedt en de mededinging vervalst; het volstaat dat het handelsverkeer potentieel ongunstig wordt beïnvloed en de mededinging potentieel wordt vervalst.

A.14.1. De Ministerraad wijst erop dat de vermeende staatssteun zou voortvloeien uit de bestreden bepalingen, in samenhang gelezen met de maatregel betreffende de gaskorting. Die laatste maatregel maakt echter niet het voorwerp uit van de voorliggende zaak. Het Hof heeft volgens de Ministerraad niet de bevoegdheid om de ongrondwettigheid van een bepaling vast te stellen wanneer die bepaling op zich geen schending van de Grondwet inhoudt.

A.14.2. De Ministerraad is de mening toegedaan dat de eenmalige bijdrage geen staatssteun uitmaakt in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-verdrag. Dat artikel verbiedt slechts maatregelen die bepaalde ondernemingen of bepaalde producties, hetzij direct, hetzij indirect begunstigen (het selectiviteitscriterium). Maatregelen genomen in het kader van het algemeen economisch beleid, zoals fiscale, sociale en monetaire maatregelen, worden geacht de economie als geheel te raken. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen blijkt bovendien dat de aard of het opzet van een maatregel kan verantwoorden dat bepaalde ondernemingen binnen een sector zwaarder worden getroffen dan andere. De rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen die de verzoekende partij aanhaalt om de selectiviteit van de maatregel aan te tonen, is overigens te dezen niet van toepassing.

Te dezen vraagt de wetgever de betaling van een eenmalige bijdrage aan ondernemingen die een marktaandeel hebben van minstens 30 pct. Uit de praktijk blijkt dat hierdoor twee ondernemingen worden getroffen. Bijgevolg krijgt de algemeenheid van ondernemingen een voordeel. Het selectiviteitscriterium vereist echter een begunstiging van specifieke ondernemingen. Bovendien vormt de steun voornamelijk een voordeel voor de gezinnen. In zoverre de verzoekende partij aanvoert dat de steun enkel de gassector ten goede komt, dient te worden vastgesteld dat zij daarbij geen belang heeft, aangezien zij zelf deel uitmaakt van die sector.

A.14.3. De verzoekende partij toont, volgens de Ministerraad, niet met concrete elementen aan dat de eenmalige bijdrage een invloed dreigt te hebben op het interstatelijke verkeer. De maatregel heeft trouwens veeleer als gevolg dat buitenlandse ondernemingen worden begunstigd. De ondernemingen die zijn getroffen, waren oorspronkelijk Belgische ondernemingen, namelijk de verzoekende partij en Electrabel. Men kan dus niet stellen dat de Belgische Staat een voordeel heeft toegekend aan nationale ondernemingen waardoor ze in concurrentie met ondernemingen uit andere lidstaten zouden worden begunstigd.

A.14.4. De verzoekende partij wijst erop dat de Ministerraad in zijn weerlegging van het middel uitsluitend de bijdrage ter financiering van de korting betreft, terwijl zowel de korting op de aardgasfactuur als de financiering van de eenmalige bijdrage dienen te worden beschouwd als één intrinsieke, doelgerichte steunmaatregel.

In tegenstelling tot wat de Ministerraad beweert, is de steunmaatregel wel degelijk selectief. Zodra een fiscale maatregel één bepaalde sector of categorie van bedrijven begunstigt, met uitsluiting van andere types, categorieën en sectoren van bedrijven, is er immers sprake van een selectieve maatregel. Het gegeven dat één luik van de bestreden steunmaatregel, namelijk de gaskorting, oorspronkelijk ten goede kwam aan de consument, neemt niet weg dat het totale systeem een begunstiging betekent voor de aardgasbedrijven die niet vallen onder de bijdrageplicht. Die ondernemingen worden begunstigd doordat de korting die zij aan hun cliënten hebben toegekend wordt gefinancierd via staatssubsidies, terwijl dit normalerwijze een last is die ze zelf moeten dragen. Het gegeven dat dit voordeel indirect is, in de vorm van een vrijstelling van de bijdrageplicht ter financiering van de gaskorting, is niet relevant.

De Ministerraad gaat bovendien verkeerdelijk ervan uit dat enkel maatregelen die nationale ondernemingen bevoordelen ten nadele van buitenlandse ondernemingen kunnen worden gekwalificeerd als staatssteun.

A.15.1. De Ministerraad is van oordeel dat het Grondwettelijk Hof niet de natuurlijke rechter is om maatregelen te toetsen aan de artikelen 87 tot 89 van het EG-Verdrag en stelt daarom voor om bij eventuele interpretatieproblemen een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

A.15.2. In zoverre het Hof zou oordelen dat op grond van de bestaande rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen niet met voldoende zekerheid kan worden geoordeeld dat de in het middel aangehaalde Europese normen van toepassing zijn op de gecombineerde maatregel van de korting op de aardgasfactuur en van de vrijstelling inzake de eenmalige bijdrage, stelt de verzoekende partij, in haar memorie van antwoord, voor de volgende prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie :

« Dienen de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en de artikelen 1, 2 en 3 van de Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag, aldus gelezen te worden dat een nationale maatregel, zoals *in casu* de invoering van de eenmalige bijdrage ten laste van de gassector en de impliciete vrijstelling van deze bijdrage voor bepaalde gasbedrijven, (zoals vervat in Hoofdstuk III – Invoering van een eenmalige bijdrage ten laste van de gassector, van Titel IX – Energie, van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I), bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 28 december 2006) samen met de verplichte korting op de aardgasfactuur voor consumenten, een nieuwe steunmaatregel betreft ten gunste van de vrijgestelde gasbedrijven ? ».

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

B.1. De verzoekende partij vordert de vernietiging van de artikelen 68 tot en met 71 van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I) (hierna : wet van 27 december 2006). Die artikelen staan gegroepeerd onder hoofdstuk III (Invoering van een eenmalige bijdrage ten laste van de gassector) van titel IX (Energie) van die wet en luiden :

« Art. 68. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder :

1° gasonderneming : elke natuurlijke of rechtspersoon die gas produceert, levert, aankoopt of opslaat of meerdere van deze werkzaamheden uitoefent, behalve eindafnemers, zoals bedoeld in artikel 1, 23°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen en behalve een vervoersonderneming, zoals bedoeld in artikel 1, 9°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen;

2° Eindafnemer : elke natuurlijke of rechtspersoon die gas koopt voor eigen gebruik, zoals bedoeld in artikel 1, 23°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen, zoals gewijzigd bij de wet van 1 juni 2005;

3° Deelnemende gasonderneming : de onderneming, die, op basis van artikel 69, deelneemt aan de bijdrage;

4° Individuele bijdrageplicht : het aandeel in de eenmalige bijdrage dat elke deelnemende gasonderneming dient te betalen.

Art. 69. Een eenmalige bijdrage van in totaal 100 miljoen euro wordt ingevoerd ten laste van de deelnemende gasondernemingen, die in het jaar 2005 op de Belgische markt aan aardgasverkoop in TWh binnen het segment voortverkoop en distributie een marktaandeel hebben van minstens 30 %.

Art. 70. De deelnemende gasondernemingen mogen hun individuele bijdrageplicht op generlei wijze doorrekenen of verhalen, rechtstreeks of onrechtstreeks, op andere ondernemingen of op de eindafnemer. De individuele bijdrageplicht is invorderbaar op datum van publicatie van deze wet. Ze wordt door de deelnemende gasonderneming gestort voor 1 januari 2007 op het rekeningnummer 679-2004021-01.

Art. 71. Iedere overtreding van de artikelen 69 en 70 of van de besluiten genomen in uitvoering van deze artikelen, wordt opgespoord, vastgesteld, vervolgd en bestraft overeenkomstig de bepalingen van hoofdstukken II en III van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen.

Onverminderd de andere bepalingen van de voornoemde wet, wordt het geheel of gedeeltelijk niet betalen van de individuele bijdrageplicht bestraft met een geldboete die minstens gelijk is aan het tienvoud van het ontdoken bedrag, zonder meer te mogen bedragen dan twintig procent van de omzet van de deelnemende gasonderneming tijdens het kalenderjaar 2005 ».

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

B.2.1. De Ministerraad betwist het belang van de verzoekende partij op grond van de argumentatie dat een van haar belangrijkste aandeelhouders zich heeft geëngageerd om een bijdrage te leveren in de gaskorting.

B.2.2. Aangezien de bestreden bepalingen met zich meebrengen dat de verzoekende partij een deel van de erin geregelde bijdrage dient te betalen, wordt die partij door die bepalingen rechtstreeks en ongunstig geraakt in haar rechtssituatie.

De omstandigheid dat een aandeelhouder van een vennootschap, ook al is hij de meerderheidsaandeelhouder, zich akkoord zou hebben verklaard, vóór het aannemen van wetsbepalingen die de vennootschap rechtstreeks en ongunstig kunnen raken, met de inhoud

van die bepalingen, ontnemt de vennootschap niet haar belang bij het bestrijden van die wetsbepalingen.

Ten gronde

B.3. Rekening houdend met het feit dat het eerste middel de bepalingen waarbij de bestreden solidariteitsbijdrage wordt ingevoerd, verwijt dat ze het fiscale wettigheidsbeginsel schenden, terwijl het tweede middel op meer algemene wijze het beginsel zelf van die bijdrage ten aanzien van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie in het geding brengt, dient in de eerste plaats het tweede middel te worden onderzocht.

Ten aanzien van het tweede middel

B.4. Het tweede middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet, in zoverre de bestreden bepalingen de « deelnemende gasondernemingen » de verplichting opleggen om een eenmalige bijdrage te betalen waarvoor er geen objectieve en redelijke verantwoording zou bestaan.

B.5.1. Het bestreden artikel 69 legt een eenmalige bijdrage van een totaal bedrag van 100 miljoen euro op aan de « deelnemende gasondernemingen », die in de loop van het jaar 2005 op de Belgische markt aan aardgasverkoop in TWh binnen het segment voortverkoop en distributie een marktaandeel van minstens 30 pct. hebben gehad.

B.5.2. De bestreden maatregel wordt in de parlementaire voorbereiding verantwoord als volgt :

« De eenmalige bedrage ten laste van de gasector is volgens de minister wel gelieerd met de eenmalige bijdrage ten laste van de petroleumsector omdat de gasprijs de evolutie volgt van de olieprijs. De olie- en gasbedrijven hebben door de hoge prijzen de laatste jaren torenhoge winsten geboekt. Het is dan ook gerechtvaardigd dat deze bedrijven een stukje van die winst afgeven om bij te dragen in de verwarmingskosten van de Belgische gezinnen » (*Parl. St.*, Kamer, 2006-2007, DOC 51-2760/036, p. 8).

Voorts werd gepreciseerd :

« Het eenmalige karakter van deze bijdrage heeft als opzet de rechtszekerheid en concurrentiepositie van de deelnemende bedrijven te vrijwaren. Deze eenmalige bijdrage wordt immers slechts door een beperkt aantal bedrijven gedragen.

De bijdrageplicht wordt begroot in functie van het marktaandeel dat de deelnemende gasonderneming in het jaar 2005 realiseerde op de Belgische markt van voortverkoop en distributie van aardgasverkoop in TWh. Dit marktaandeel bedraagt minstens 30 %.

Ingevolge het advies van de Raad van State, wordt verduidelijkt dat de bijdrageplicht zich allereerst richt tot de groothandelaar die voortverkoopt aan leveranciers die actief zijn op de residentiële markt. Naast het segment voortverkoop wordt ook het segment distributie vermeld, hetgeen eveneens de levering van gas op de residentiële markt impliceert voor de captieve markt, jaar 2005. De twee andere marktsegmenten die beschikbaar zijn voor de invoerder van gas in België, zijnde de verkoop/levering van gas aan gasegestookte elektriciteitscentrales enerzijds en verkoop/levering van gas aan industrieën anderzijds, hebben geen uitstaans met de residentiële markt en worden - gelet op het feit dat de gaskorting een éénmalige tegemoetkoming is aan eindafnemers op de residentiële markt - dan ook niet opgenomen in de omschrijving van de deelnemende gasonderneming.

[...]

De drempel van een marktaandeel van minstens 30 % van de aardgasverkoop in TWh, binnen het segment voortverkoop en distributie om als bijdrageplichtig te worden aangemerkt, wordt vastgesteld om te vermijden dat nieuwe en vaak kleine spelers die zich recentelijk in de geliberaliseerde Belgische aardgasmarkt hebben gevestigd, door de bijdrageplicht zouden worden getroffen. De gaskorting was niet enkel een compensatie voor de Belgische gezinnen voor de gestegen gasprijzen in de winter van 2005-2006, maar ook een initiatief om nieuwe energiespelers aan te trekken. Teneinde dit investeringsklimaat dat door de Belgische staat wordt geboden aan nieuwkomers in de Belgische aardgasmarkt niet teniet te doen, werd enerzijds gekozen voor een bijdrageplicht voor gasondernemingen met een aanzienlijk marktaandeel en anderzijds voor een bijdrage zonder recurrent karakter » (*Parl. St.*, Kamer, 2006-2007, DOC 51-2760/014, pp. 3-4).

B.6.1. Het is niet kennelijk onredelijk dat de wetgever, rekening houdend met de specifieke situatie in verband met de behoeften aan gasproducten, aan die sector een algemene solidariteitsbijdrage oplegt voor zover het bedrag van die bijdrage niet willekeurig is. Overigens dient te worden opgemerkt dat ook aan andere energiesectoren bijzondere verplichtingen van solidariteit zijn opgelegd.

B.6.2. De wetgever vermocht, zonder een manifeste beoordelingsfout te maken, een forfaitaire som van 100 miljoen euro vast te stellen als totaal bedrag van de bestreden bijdrage.

Bovendien moet worden opgemerkt dat de wetgever ervoor heeft gezorgd de last van die bijdrage enkel te laten wegen op de « deelnemende gasondernemingen » die een aanzienlijk marktaandeel bezitten in het segment van de voortverkoop en de distributie van gasproducten in België, teneinde elke concurrentievervalsing te vermijden en de financiële last enkel te beperken tot de bedrijven die een band hebben met de residentiële markt.

B.6.3. De verzoekende partij klaagt voorts het feit aan dat zij wordt onderworpen aan een bijdrage waarvan het totaal bedrag het voorwerp heeft uitgemaakt van onderhandelingen waaraan zij niet heeft kunnen deelnemen.

Die omstandigheid is evenwel op zich niet van dien aard dat zij een schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie kan meebrengen.

B.6.4. Voor het overige valt het tweede middel, in zoverre het de ontstentenis bekritiseert van een regel aan de hand waarvan het bedrag kan worden berekend van de individuele bijdragen die verschuldigd zijn door elke « deelnemende gasonderneming », samen met het eerste middel en moet het daarmee worden onderzocht.

B.7. Het tweede middel is niet gegrond.

Ten aanzien van het eerste middel

B.8. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van artikel 170, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11, van de Grondwet en uit de schending van het rechtszekerheidsbeginsel, in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de bestreden bepalingen een belasting invoeren ten laste van de « deelnemende gasondernemingen », zonder daarbij op duidelijke en ondubbelzinnige wijze de individuele bijdrageplicht van elke gasonderneming te bepalen.

B.9.1. Zoals vermeld in B.5.1, voert het bestreden artikel 69 een eenmalige bijdrage van in totaal 100 miljoen euro in ten laste van de deelnemende gasondernemingen, die in het jaar 2005 op de Belgische markt aan aardgasverkoop in TWh binnen het segment voortverkoop en

distributie een marktaandeel hebben van minstens 30 pct. Artikel 70 van de wet van 27 december 2006 bepaalt daarbij dat de deelnemende gasondernemingen hun individuele bijdrageplicht op generlei wijze mogen doorrekenen of verhalen, rechtstreeks of onrechtstreeks, op andere ondernemingen of op de eindafnemer. Artikel 71 van dezelfde wet bevat bepalingen met betrekking tot het opsporen, het vaststellen, het vervolgen en het bestraffen van de overtredingen van de artikelen 69 en 70.

B.9.2. Onder de in artikel 69 gebezigde woorden « deelnemende gasonderneming » dient, volgens artikel 68, te worden verstaan « de onderneming, die, op basis van artikel 69, deelneemt aan de bijdrage ». Onder de in artikel 70 gebruikte woorden « individuele bijdrageplicht » dient, volgens het voormelde artikel 68, te worden verstaan « het aandeel in de eenmalige bijdrage dat elke deelnemende gasonderneming dient te betalen ».

B.10. Zoals de afdeling wetgeving van de Raad van State in haar advies heeft opgemerkt, is de in de bestreden bepalingen geregelde « eenmalige bijdrage » een gezagshalve opgelegde heffing die geen tegenprestatie inhoudt voor een dienst die wordt geleverd ten voordele van een afzonderlijk beschouwde heffingsplichtige (*Parl. St., Kamer, 2006-2007, DOC 51-2760/014, p. 6*).

De eenmalige bijdrage is bijgevolg een belasting in de zin van artikel 170, § 1, van de Grondwet.

De omstandigheid dat aan het invoeren van de belasting onderhandelingen met vertegenwoordigers van de sector zijn voorafgegaan, doet geen afbreuk aan die conclusie.

B.11. Het in artikel 170, § 1, van de Grondwet opgenomen fiscale wettigheidsbeginsel vereist dat niemand kan worden onderworpen aan een belasting indien daartoe niet is beslist door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering, die uitsluitend bevoegd is om de belasting in te voeren en de essentiële elementen daarvan vast te stellen.

Door de beslissing om een belasting in te voeren en om de essentiële elementen ervan vast te stellen, aan de democratisch verkozen beraadslagende vergaderingen voor te behouden, vormt artikel 170, § 1, van de Grondwet een essentiële waarborg die in beginsel niet zonder verantwoording aan bepaalde burgers kan worden ontzegd.

B.12. De identiteit van de belastingplichtigen en het door hen te betalen bedrag vormen essentiële elementen van een belasting.

Het in artikel 170, § 1, van de Grondwet gewaarborgde fiscale wettigheidsbeginsel vereist bijgevolg dat de belastingwet nauwkeurige, ondubbelzinnige en duidelijke criteria bevat aan de hand waarvan kan worden uitgemaakt wie belastingplichtig is en voor welk bedrag.

B.13. Uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden bepalingen blijkt dat de door die bepalingen ingevoerde eenmalige bijdrage en het totale bedrag ervan (100 miljoen euro) onder meer zijn gestoeld op engagementen van de « groep Suez-Electrabel » :

« De minister van economie herhaalt dat de overheid naar aanleiding van de forse stijging van de olieprijs, maatregelen wenste te treffen ten gunste van de gezinnen die met stookolie verwarmen en later analoge maatregelen voor wie met gas verwarmt [...]. Reeds in juni 2006 werd het akkoord bekomen van Suez-Electrabel om effectief een gelijkaardige inspanning te doen als de oliesector. Daarom is in de geciteerde eenzijdige verbintenis vanwege Suez-Electrabel, ondertekend door de heren Mestrallet en Hansen, dan ook sprake van het bevestigen van een eerder aangegane verbintenis om een bijdrage te betalen in de financiering van de zogenaamde gaskorting » (*Parl. St.*, Kamer, 2006-2007, DOC 51-2760/036, p. 19).

B.14. Uit verklaringen van de bevoegde minister tijdens de parlementaire voorbereiding blijkt echter ook dat de wetgever niet de bedoeling heeft gehad om alleen « Electrabel » te belasten :

« Wat de teksten van het amendement aangaat dienen inderdaad enige correcties te worden aangebracht, onder andere dient te worden gesproken van ondernemingen in het meervoud. Er is in België immers geen sprake van één enkele markt : in Vlaanderen is de liberalisering doorgevoerd, en in Brussel en Wallonië is ze nog aan de gang. Bijgevolg gaat het in Wallonië om Distrigaz en in Vlaanderen, naast Distrigaz, ook om Electrabel.

[...]

De minister citeert de verbintenis van Suez-Electrabel en benadrukt dat het overgrote deel van de bijdrage door Electrabel zal worden betaald en daarnaast ook een deel door Distrigaz, maar het zal niet worden opgelegd aan de distributienetbeheerders.

[Een lid] vraagt of Distrigaz niet kan worden beschouwd als een filiaal van Electrabel. Kan Electrabel namens Distrigaz engagementen aangaan ?

De minister repliceert dat de tekst duidelijk is : alleen de groothandelaars in aardgas worden gevisieerd » (*Parl. St.*, Kamer, 2006-2007, DOC 51-2760/036, pp. 21 en 23).

B.15. Ofschoon de bestreden bepalingen, gelezen in het licht van de parlementaire voorbereiding, duidelijk ervan doen blijken dat meerdere ondernemingen als belastingplichtig moeten worden beschouwd, bevatten die bepalingen geen criteria aan de hand waarvan het door elke belastingplichtige verschuldigde bedrag kan worden bepaald. Het bestreden artikel 69 bepaalt enkel het totale bedrag van de door de wetgever beoogde opbrengst van de belasting.

B.16. Wanneer de wetgever zich in de onmogelijkheid bevindt om zelf alle essentiële elementen van een belasting vast te stellen omdat de inachtneming van de parlementaire procedure hem niet ertoe zou in staat stellen met de vereiste spoed te handelen om een doelstelling van algemeen belang te verwezenlijken, kan worden aanvaard dat hij de Koning ertoe machtigt zulks te doen op voorwaarde dat die machtiging uitdrukkelijk en ondubbelzinnig is en dat de door de Koning genomen maatregelen door de wetgevende macht worden onderzocht binnen een relatief korte termijn, vastgesteld in de machtigingswet.

B.17. De bestreden bepalingen bevatten geen enkele machtiging op grond waarvan het de Koning zou toekomen om criteria te bepalen met betrekking tot de individuele bijdrageplicht van de in die bepalingen beoogde belastingplichtigen, noch een procedure volgens welke de maatregelen die de Koning in voorkomend geval zou nemen, door de wetgevende macht zouden moeten worden onderzocht binnen een relatief korte termijn.

Vermits de wetgever niet alleen heeft nagelaten om de desbetreffende criteria zelf vast te stellen, maar ook om, wegens uitzonderlijke omstandigheden, de Koning te machtigen die criteria te bepalen, brengen de bestreden bepalingen met zich mee dat het aan de belastingplichtigen zelf toekomt om onderling overeen te komen tot welk bedrag zij zijn gehouden.

B.18. De door de bestreden bepalingen ingevoerde belasting voldoet niet aan de door artikel 170, § 1, van de Grondwet gestelde vereisten.

B.19. Het eerste middel is gegrond.

B.20. Aangezien het derde middel niet kan leiden tot een ruimere vernietiging, dient het niet te worden onderzocht.

Ten aanzien van de handhaving van de gevolgen

B.21. Ofschoon de bestreden bepalingen zelf geen criteria bevatten aan de hand waarvan de individuele bijdrageplicht van de desbetreffende gasondernemingen kan worden bepaald, kan uit de « algemene opzet » van die bepalingen, alsmede uit de parlementaire voorbereiding (*Parl. St.*, Kamer, 2006-2007, DOC 51-2760/014, p. 3), worden afgeleid dat de wetgever de bedoeling had om het marktaandeel van die gasondernemingen in 2005 als criterium te hanteren, wat overigens wordt bevestigd door de Ministerraad.

Zelfs al volstaan die preciseringen niet om de vastgestelde ongrondwettigheid te verhelpen, dienen, rekening houdend met wat is uiteengezet in B.4 tot B.7, met het eenmalig karakter van de maatregel, met de budgettaire gevolgen van de terugwerkende kracht van de vernietiging van de bestreden bepalingen en de daaruit voortvloeiende verstoring van de werking van de openbare dienst, de gevolgen van de vernietigde bepalingen te worden gehandhaafd met toepassing van artikel 8, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989.

Om die redenen,

het Hof

- vernietigt de artikelen 68, 69, 70 en 71 van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I);

- handhaaft de gevolgen van de vernietigde bepalingen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989, op de openbare terechtzitting van 13 maart 2008.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt